

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД « МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

КУРСОВА РОБОТА (ПРОЕКТ)

З дисципліни «Адміністративне право»

на тему: «Публічна адміністрація: структура, функції та
основи діяльності»

Студента Бількевича
Олександра Анатолійовича
Курсу II
групи: ТУбц-12-23-Б1Пр(4,бздс)
напряму Право
спеціалізація -
Керівник: Самойлович Артур
Андрійович, викладач
Оцінка: _____
Національна шкала _____
Кількість балів _____ ECTS _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

м. Київ-2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ	5
1.1. Поняття та сутність публічної адміністрації.....	5
1.2. Принципи функціонування публічної адміністрації.....	7
1.3. Нормативно-правова база публічної адміністрації в Україні.....	9
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА ТА ФУНКЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ	12
2.1. Суб'єкти публічної адміністрації: органи та посадові особи.....	12
2.2. Інституційна структура публічної адміністрації.....	14
2.3. Основні функції публічної адміністрації.....	15
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ	19
3.1. Управлінська діяльність у сфері публічного управління.....	19
3.2. Надання адміністративних послуг.....	21
3.3. Наглядово-контрольна діяльність.....	23
3.4. Взаємодія публічної адміністрації з громадянським суспільством.....	25
РОЗДІЛ 4. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В УКРАЇНІ	28
4.1. Основні виклики та недоліки сучасної системи публічної адміністрації.....	28
4.2. Європейський досвід реформування публічної адміністрації.....	30
4.3. Напрями вдосконалення публічного адміністрування в Україні.....	32
ВИСНОВКИ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	37
ДОДАТКИ	39

ВСТУП

У сучасному світі ефективна публічна адміністрація є одним із ключових чинників сталого розвитку держави, її демократизації та забезпечення високого рівня життя громадян. Публічна адміністрація виконує важливу роль у процесі реалізації публічної влади, управління суспільними ресурсами, регулювання соціально-економічних процесів та забезпечення належного функціонування системи державного управління.

З трансформацією українського суспільства та модернізацією державного апарату значно зросло значення публічної адміністрації як системи органів і механізмів, що забезпечують ефективну взаємодію між державою та громадянами. У контексті європейської інтеграції Україна активно впроваджує адміністративні реформи, що ґрунтуються на принципах відкритості, прозорості, підзвітності та професіоналізму. Розбудова сучасної моделі публічної адміністрації є запорукою формування демократичної, правової та соціально орієнтованої держави [1].

Актуальність теми курсової роботи зумовлена необхідністю поглибленого вивчення природи публічної адміністрації, її структурних елементів, функціонального наповнення та видів діяльності у сучасних умовах. З огляду на складність та динамічність публічних процесів, важливо системно аналізувати адміністративні функції, правовий статус суб'єктів публічного управління та організаційні моделі взаємодії влади і громадян.

Метою курсової роботи є комплексне дослідження структури, функцій та основних видів діяльності публічної адміністрації, а також виявлення проблемних аспектів її функціонування в Україні та можливостей удосконалення відповідно до міжнародних стандартів.

Для досягнення поставленої мети необхідно реалізувати такі **завдання**:

- з'ясувати сутність, роль і значення публічної адміністрації як елементу системи публічної влади;

- охарактеризувати правові основи та принципи функціонування публічної адміністрації;
- проаналізувати інституційну структуру органів публічної адміністрації в Україні;
- визначити основні функції та види діяльності публічної адміністрації;
- дослідити проблеми функціонування публічної адміністрації та окреслити перспективи її розвитку.

Об'єктом дослідження є система публічної адміністрації в Україні.

Предметом дослідження виступають структура, функції та напрями діяльності публічної адміністрації.

Курсова робота базується на аналізі наукових джерел, законодавчих актів України, нормативно-правових документів Європейського Союзу, аналітичних матеріалів та результатів практики публічного управління. Отримані результати можуть бути використані в освітній, науковій та практичній діяльності у сфері державного управління, адміністративного права та публічної політики.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

1.1. Поняття та сутність публічної адміністрації

Поняття «публічна адміністрація» у науковому дискурсі є багатоаспектним і розглядається з правової, управлінської, соціологічної та політичної точок зору. Воно охоплює не лише формальні структури влади, а й комплекс процесів, механізмів та взаємодій, що забезпечують реалізацію державної політики, управління суспільними справами та задоволення потреб громадян. У широкому розумінні публічна адміністрація включає діяльність органів державної влади різних рівнів — від центрального до місцевого, органів місцевого самоврядування, а також інших суб'єктів, зокрема державних установ, агентств, підприємств, що виконують функції публічного управління [3].

Цей інститут спрямований на реалізацію публічних інтересів і є ключовим елементом механізму державного управління. Він забезпечує надання суспільно значущих послуг у різних сферах — соціальній, економічній, освітній, медичній, екологічній тощо. Через публічну адміністрацію відбувається розподіл та використання публічних ресурсів, регулювання суспільних відносин, захист прав і свобод громадян, а також підтримання громадського порядку і безпеки.

З соціологічної точки зору публічна адміністрація виступає як система організацій та інститутів, що взаємодіють з суспільством, формують публічну політику і забезпечують її виконання. З управлінської позиції це комплекс методів і процедур, що застосовуються для ефективного функціонування державних структур, а з політичної — механізм реалізації владних повноважень і впливу на соціальні процеси [5].

Таким чином, публічна адміністрація — це багаторівнева, багатофункціональна система, яка стоїть на перетині права, політики,

управління і суспільних інтересів, забезпечуючи безперервність і стабільність діяльності держави в інтересах громадян та суспільства загалом.

Загалом публічну адміністрацію можна визначити як систему органів та інституцій, уповноважених здійснювати виконавчо-розпорядчу діяльність у сфері реалізації публічної політики, забезпечення дотримання законодавства, захисту прав і свобод громадян, а також надання адміністративних послуг.

Публічна адміністрація відрізняється від державного управління тим, що охоплює не лише державні органи, а й інші структури, які діють у публічному інтересі (наприклад, комунальні підприємства, інститути громадянського суспільства, державні агентства тощо). У цьому контексті публічна адміністрація виконує роль посередника між державою та суспільством [7].

Основними ознаками публічної адміністрації є комплекс характеристик, які відрізняють її від інших форм організації управління та визначають її специфіку в системі державного і суспільного управління.

По-перше, публічний характер діяльності означає, що діяльність публічної адміністрації спрямована насамперед на задоволення суспільних інтересів та потреб громадян, а не приватних або корпоративних. Вона виконує функції в інтересах усього суспільства, забезпечує реалізацію державної політики, соціальну справедливість, підтримку загального добробуту та розвиток громади.

По-друге, владно-розпорядчі повноваження свідчать про те, що публічна адміністрація має право видавати обов'язкові для виконання акти, приймати рішення, що впливають на права і обов'язки громадян і організацій. Це забезпечує ефективне управління суспільними процесами і гарантує виконання законодавства та державних програм[9].

По-третє, діяльність публічної адміністрації здійснюється на підставі закону та в межах правового поля, що є однією з головних гарантій законності і правопорядку. Всі рішення і дії органів та посадових осіб повинні бути законними, обґрунтованими та відповідати встановленим нормам і процедурним правилам.

По-четверте, публічна адміністрація є підзвітною і відповідальною перед громадянами, що реалізується через механізми звітування, контроль з боку суспільства, правозахисних органів та судової влади. Ця підзвітність забезпечує прозорість діяльності органів влади, запобігає зловживанням владою і сприяє формуванню довіри між владою та суспільством.

По-п'яте, важливою ознакою є професійний і неполітичний характер виконавчої діяльності. Публічна адміністрація повинна базуватися на професійних стандартах, компетентності, етичних принципах і бути вільною від політичного впливу, що забезпечує стабільність, об'єктивність і ефективність управлінських рішень у довгостроковій перспективі [11].

Таким чином, ці ознаки створюють правову та організаційну основу, яка забезпечує публічній адміністрації її унікальну роль у системі державного управління, роблячи її ефективним інструментом реалізації державної політики і служіння суспільству.

Таким чином, публічна адміністрація — це складова публічної влади, що реалізується через адміністративну діяльність у рамках правових норм та з орієнтацією на публічне благо.

1.2. Принципи функціонування публічної адміністрації

Функціонування публічної адміністрації базується на системі принципів, які є фундаментальними засадничими положеннями, що забезпечують її ефективність, законність, прозорість і демократичність. Ці принципи формують методологічну основу діяльності адміністративних органів і визначають, як саме має здійснюватися управління суспільними процесами з урахуванням інтересів громадян і вимог сучасного демократичного суспільства [13].

Першим і одним із найважливіших є принцип законності. Він означає, що публічна адміністрація повинна діяти строго в межах повноважень,

визначених законом, та відповідно до чинних нормативно-правових актів. Законність гарантує, що всі рішення і дії органів влади є правомірними, а також запобігає свавіллю та зловживанням владою. Дотримання цього принципу забезпечує правову визначеність, стабільність і справедливість у діяльності державних органів.

Другим ключовим є принцип публічності та відкритості, що підкреслює необхідність прозорості діяльності адміністративних органів. Це означає, що громадяни мають право отримувати повну, своєчасну та достовірну інформацію про діяльність органів влади, прийняті рішення, використання бюджетних коштів та інші важливі аспекти публічного управління. Відкритість сприяє формуванню довіри суспільства до державних інституцій, підвищенню їх відповідальності та залученню громадян до контролю за владою [15].

Наступним є принцип підзвітності, згідно з яким органи публічної адміністрації повинні звітувати перед суспільством про результати своєї діяльності, реагувати на критику, пропозиції та запити громадян. Підзвітність реалізується через різноманітні механізми — парламентський контроль, громадські слухання, публічні звіти, доступ до публічної інформації, участь у виборах і громадських ініціативах. Цей принцип є одним із ключових інструментів забезпечення відповідальності влади перед суспільством і запобігання корупції.

Дуже важливим є принцип ефективності, що вимагає раціонального, економного та цілеспрямованого використання ресурсів адміністрації для досягнення оптимальних результатів. Управлінські рішення повинні прийматися на основі аналізу, планування та оцінки потреб населення з урахуванням обмежень бюджету, часу і матеріально-технічних ресурсів. Ефективність діяльності публічної адміністрації безпосередньо впливає на якість надання послуг, рівень задоволення громадян та загальний розвиток суспільства [17].

Особливого значення набуває принцип субсидіарності, згідно з яким завдання і функції публічного управління мають виконуватися на найнижчому, найбільш наближеному до громадян рівні влади. Це означає, що центральні органи влади повинні втручатися лише у випадках, коли місцеві або регіональні структури не мають можливості ефективно розв'язати певні питання. Субсидіарність сприяє децентралізації влади, підвищенню відповідальності місцевих органів і активізації громадянського суспільства.

Останнім, але не менш важливим є принцип рівності та недискримінації, який гарантує рівний доступ усіх громадян до адміністративних послуг та можливість участі у публічному управлінні незалежно від їх соціального статусу, національності, статі, віросповідання чи інших ознак. Цей принцип є фундаментальним для забезпечення справедливості, соціальної інтеграції та захисту прав людини в демократичній державі [19].

Разом ці принципи не лише окреслюють правові рамки і організаційні засади функціонування публічної адміністрації, а й формують адміністративну культуру, яка базується на повазі до законності, відкритості, відповідальності і соціальної справедливості. Вони є запорукою ефективної діяльності органів влади, зміцнення довіри громадян до державних інституцій і сталого розвитку демократичного суспільства.

1.3. Нормативно-правова база публічної адміністрації в Україні

Правове забезпечення публічної адміністрації в Україні формується на основі комплексної системи нормативно-правових актів, які визначають структуру, повноваження, компетенцію та порядок діяльності органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, а також інших суб'єктів публічного управління. Ця система включає як основні закони, що закладають базові принципи та організаційні засади державного управління, так і

підзаконні нормативні акти, що деталізують і конкретизують процедури діяльності адміністративних органів [2].

До ключових нормативних документів, що становлять правову основу публічної адміністрації, належать Конституція України, яка визначає загальні засади організації державної влади, принципи поділу влади та основні права і свободи громадян; Закони України «Про державну службу», «Про адміністративні послуги», «Про місцеве самоврядування в Україні», які регламентують статус державних службовців, порядок надання адміністративних послуг, а також повноваження органів місцевого самоврядування відповідно.

Крім того, важливе значення мають підзаконні акти — постанови Кабінету Міністрів України, розпорядження органів виконавчої влади, нормативні документи, які встановлюють детальні механізми реалізації державної політики в конкретних сферах, регламентують процедури прийняття рішень, контролю і звітності, організацію роботи адміністративних структур [4].

Правове регулювання публічної адміністрації також включає міжнародні договори та стандарти, зокрема європейські норми, які Україна імплементує в рамках євроінтеграційних процесів, спрямованих на підвищення прозорості, ефективності та підзвітності державного управління.

Таким чином, система нормативно-правових актів забезпечує стабільність, передбачуваність і законність функціонування публічної адміністрації, створюючи правове підґрунтя для реалізації державної політики, захисту прав і свобод громадян, а також сприяючи розвитку демократичних інститутів та формуванню правової культури в суспільстві.

До основних джерел, що становлять правову основу публічної адміністрації, належать [6]:

- Конституція України (ст. 6, 19, 118, 119, 140–146) – встановлює засади функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування, принципи поділу влади, повноваження державних органів.

- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» – визначає організаційно-правові засади діяльності органів самоврядування, повноваження громад, їхню взаємодію з органами державної влади.
- Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» – регулює структуру, компетенцію, порядок створення та діяльності міністерств та інших ЦОВВ.
- Закон України «Про державну службу» – встановлює правила вступу, проходження та припинення державної служби, принципи публічної служби.
- Кодекс України про адміністративні правопорушення, Бюджетний кодекс, Податковий кодекс, інші галузеві закони, що визначають напрями діяльності та регуляторну політику органів адміністрації.

Окрім національного законодавства, важливу роль відіграють міжнародні документи, зокрема Європейська хартія місцевого самоврядування, документи Ради Європи та Європейського Союзу, які сприяють адаптації українського адміністративного права до європейських стандартів.

Нормативно-правова база постійно змінюється та доповнюється у зв'язку з реалізацією адміністративної реформи, децентралізації влади, цифровізації публічних послуг та інтеграції України в європейський правовий простір [8].

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРА ТА ФУНКЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

2.1. Суб'єкти публічної адміністрації: органи та посадові особи

Суб'єктами публічної адміністрації є юридично та фактично наділені владними повноваженнями особи й органи, які здійснюють реалізацію функцій державного управління, надання адміністративних послуг, контроль та координацію в інтересах суспільства. До таких суб'єктів належать як центральні та регіональні органи виконавчої влади, так і органи місцевого самоврядування, які наділені компетенцією щодо прийняття управлінських рішень і забезпечення їх виконання в межах визначених законом повноважень [10].

Юридична природа цих суб'єктів полягає у наявності офіційного статусу, закріпленого у відповідних нормативно-правових актах, що дає їм право приймати розпорядчі акти, здійснювати регулювання і контролювати дотримання законодавства в різних сферах суспільного життя. Фактично суб'єктами публічної адміністрації виступають посадові особи державної служби, керівники державних установ, службовці органів місцевого самоврядування, а також спеціалізовані органи та агентства, які відповідають за виконання конкретних завдань публічного управління.

Ключовою ознакою суб'єктів публічної адміністрації є їхня діяльність у межах публічного інтересу — спрямованість на забезпечення добробуту суспільства, захист прав і свобод громадян, підтримання суспільного порядку і реалізацію державної політики. Вони виконують різноманітні функції, серед яких організаційно-розпорядчі, контролюючі, сервісні, аналітичні та координаційні [12].

Таким чином, суб'єкти публічної адміністрації становлять ядро системи публічного управління, виступаючи ключовими виконавцями державної волі і посередниками між державою і суспільством. Їхня ефективність,

професіоналізм і відповідальність безпосередньо впливають на якість державного управління та рівень довіри громадян до державних інституцій.

Умовно всі суб'єкти публічної адміністрації можна поділити на такі категорії:

- Органи державної виконавчої влади, зокрема Кабінет Міністрів України, міністерства, служби, агентства, державні адміністрації;
- Органи місцевого самоврядування — сільські, селищні, міські ради, виконавчі комітети, сільські голови тощо;
- Посадові особи публічної адміністрації, які безпосередньо здійснюють управлінські функції;
- Інститути громадянського суспільства, які залучаються до реалізації управлінських рішень (громадські ради, об'єднання співвласників тощо) [14].

Також важливою складовою публічної адміністрації є державні службовці, які становлять професійну основу адміністративного апарату та виконують ключову роль у реалізації функцій державного управління. Вони є посередниками між органами влади та суспільством, безпосередньо впливаючи на якість надання адміністративних послуг, прийняття управлінських рішень та забезпечення законності у публічній сфері.

Державні службовці зобов'язані діяти неупереджено, не допускати політичного впливу на свою діяльність і керуватися виключно нормами законодавства та загальнодержавними інтересами. Вони повинні дотримуватися високих професійних, етичних та правових стандартів, що гарантує об'єктивність і прозорість прийняття рішень [16].

Крім того, державні службовці несуть відповідальність за забезпечення ефективної взаємодії між різними органами влади та з громадянами, підтримання дисципліни, виконання контрольних функцій і реалізацію державної політики на всіх рівнях. Їхній професіоналізм визначає рівень довіри суспільства до державних інституцій та сприяє стабільності й розвитку системи публічного управління.

Важливим аспектом є й те, що державна служба у публічній адміністрації повинна бути відкритою для кваліфікованих фахівців, незалежно від їх політичних переконань, що забезпечує безперервність і неперервність державної діяльності. Це, у свою чергу, формує основу для формування професійного, ефективного та аполітичного адміністративного корпусу, здатного оперативно реагувати на виклики та зміни у суспільстві [18].

Таким чином, державні службовці виступають ключовим ресурсом публічної адміністрації, від їх компетентності, відповідальності та відданості служінню громадянам залежить успішність реалізації державної політики та розвиток демократичних інститутів.

2.2. Інституційна структура публічної адміністрації

Інституційна структура публічної адміністрації в Україні є багаторівневою та охоплює:

- Центральний рівень — центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ), зокрема Кабінет Міністрів, міністерства, державні служби та агентства;
- Регіональний рівень — обласні та районні державні адміністрації, які є місцевими органами виконавчої влади;
- Місцевий рівень — органи місцевого самоврядування, які вирішують питання місцевого значення [20].

Варто також виділити особливу категорію суб'єктів публічної адміністрації — державні неурядові структури, до яких належать державні підприємства, установи та організації, що виконують публічні функції у різних сферах суспільного життя. Ці структури відіграють важливу роль у реалізації державної політики, забезпеченні доступності та якості послуг у таких галузях, як освіта, охорона здоров'я, соціальне забезпечення, культура, транспорт та інші. Вони функціонують на засадах державної власності або під державним контролем, водночас маючи певну автономію в управлінні, що

дозволяє їм оперативно реагувати на потреби населення та адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі [1].

Структура публічної адміністрації є надзвичайно складною і багаторівневою через необхідність координації, взаємодії та узгодження повноважень і функцій між різними рівнями влади — центральним, регіональним і місцевим. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах сучасних процесів децентралізації та адміністративної реформи, що проводяться в Україні. Метою цих реформ є передача значної частини повноважень і ресурсів на місцевий рівень для підвищення ефективності управління, покращення якості послуг і залучення громадян до прийняття рішень, що безпосередньо стосуються їхнього життя.

У результаті, публічна адміністрація в Україні сьогодні представляє собою складний комплекс органів і інституцій, які повинні не лише виконувати свої функції, а й забезпечувати взаємодію в межах єдиної системи управління. Це вимагає чіткої регламентації повноважень, механізмів координації та контролю, що сприяє уникненню дублювання функцій, конфліктів компетенції та підвищує загальну ефективність системи [11].

Таким чином, врахування ролі державних неурядових структур і забезпечення злагодженої роботи всіх рівнів публічної адміністрації є ключовими факторами успішної реалізації державної політики, розвитку інфраструктури публічних послуг і зміцнення демократичних основ державного управління.

2.3. Основні функції публічної адміністрації

Функції публічної адміністрації — це основні напрями її діяльності, які реалізуються через відповідні управлінські, організаційні, контрольні та адміністративні дії, спрямовані на забезпечення виконання завдань державного управління і задоволення суспільних потреб. Вони визначають,

яким чином адміністративні органи і посадові особи впливають на суспільні процеси, організовують виконання законів і політичних рішень, а також регулюють відносини між державою, громадянами та іншими суб'єктами публічного управління [2].

Кожна функція публічної адміністрації має свою специфіку і спрямованість. Наприклад, регуляторна функція передбачає розробку і впровадження нормативно-правових актів, правил і стандартів, що визначають порядок поведінки учасників суспільних відносин у певній сфері. Виконавча функція полягає в організації практичного здійснення державної політики, наданні адміністративних послуг та виконанні розпоряджень державної влади.

Контрольна функція забезпечує дотримання законності, ефективність використання ресурсів та відповідність діяльності адміністративних органів встановленим нормам і стандартам. Координаційна функція сприяє узгодженню дій різних структурних підрозділів, органів влади та партнерів для досягнення спільних цілей. Соціальна функція публічної адміністрації пов'язана із захистом прав і свобод громадян, наданням соціальних послуг, підтримкою соціальної стабільності [12].

Завдяки реалізації цих функцій публічна адміністрація виконує роль посередника між владою і суспільством, сприяє підтриманню балансу інтересів різних соціальних груп і забезпечує сталий розвиток держави. Ефективність виконання функцій залежить від організаційної структури, професійної компетентності державних службовців, рівня ресурсного забезпечення та правового регулювання діяльності адміністративних органів.

Таким чином, функції публічної адміністрації становлять основу її діяльності і відображають зміст та спрямованість роботи органів публічного управління в сучасній демократичній державі.

До ключових функцій належать [3]:

- Регуляторна функція — формування та реалізація державної політики через прийняття нормативно-правових актів, інструкцій, порядків;

- Адміністративно-управлінська функція — організація виконання законів, стратегічне планування, координація діяльності підлеглих органів;
- Контрольна функція — перевірка дотримання законодавства, контроль за використанням бюджетних коштів, аудит, нагляд;
- Фіскальна функція — збір податків, управління бюджетом, забезпечення фінансування суспільних потреб;
- Соціальна функція — надання послуг у сфері охорони здоров'я, освіти, соціального захисту;
- Комунікативна функція — взаємодія з громадянами, прийом звернень, консультації, публічні комунікації;
- Сервісна функція — надання адміністративних послуг, електронне урядування, цифрові послуги.

Залежно від рівня — державного чи місцевого — та специфіки напряму діяльності, окремі органи публічної адміністрації можуть поєднувати і виконувати різноманітні функції в межах своєї компетенції. Це зумовлено необхідністю забезпечення комплексного та ефективного управління на різних рівнях державної влади та адаптації до потреб конкретної території чи сфери суспільного життя [13].

На державному рівні центральні органи виконавчої влади, такі як міністерства, відомства та служби, як правило, зосереджуються на формуванні і реалізації загальнодержавної політики, розробці нормативно-правових актів, координації міжгалузевих питань, контролі за дотриманням законодавства і забезпеченні безпеки держави. Водночас вони можуть виконувати і сервісні функції, наприклад, надання адміністративних послуг, які мають загальнодержавне значення [4].

На місцевому рівні органи місцевого самоврядування та районні державні адміністрації більшою мірою зосереджені на вирішенні повсякденних питань життєзабезпечення населення, управлінні комунальною власністю, організації соціальних, освітніх, медичних та інших послуг. Тут часто відбувається інтеграція регуляторних, сервісних і контрольних функцій

у рамках однієї організації, що дозволяє оперативно реагувати на локальні проблеми і потреби громад.

Поєднання функцій на різних рівнях дає змогу забезпечити гнучкість і адаптивність системи публічної адміністрації, уникнути дублювання повноважень і підвищити відповідальність органів влади перед громадянами. Це також створює умови для координації між різними ланками державного управління та ефективного використання ресурсів [14].

Таким чином, багатофункціональність органів публічної адміністрації є важливою ознакою сучасної системи управління, що сприяє реалізації принципів децентралізації, підвищенню якості надання публічних послуг і зміцненню демократичних засад державного управління.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

3.1. Управлінська діяльність у сфері публічного управління

Управлінська діяльність публічної адміністрації є однією з ключових форм реалізації державної політики, оскільки саме через неї забезпечується практичне втілення стратегічних цілей, завдань і пріоритетів, визначених законодавчими та виконавчими органами влади. Ця діяльність передбачає системний процес організації, координації, планування, контролю і оцінки виконання різноманітних завдань, спрямованих на ефективне функціонування державного апарату та задоволення суспільних потреб.

Організація в управлінні включає створення відповідної структури, розподіл повноважень, ресурсів і відповідальності між підрозділами та посадовими особами, що забезпечує чіткість і злагодженість дій у межах визначених компетенцій. Координація діяльності спрямована на узгодження дій різних органів влади та підвідомчих установ з метою уникнення дублювань, протиріч та підвищення ефективності прийняття рішень [5].

Планування в публічній адміністрації має стратегічний і тактичний характер, включаючи розробку програм, проектів, бюджетів та інших документів, що визначають конкретні цілі, строки, ресурси і очікувані результати діяльності. Цей етап є важливим для забезпечення прозорості та прогнозованості діяльності органів влади.

Контроль за виконанням завдань здійснюється шляхом систематичного моніторингу, аудиту, оцінки результатів діяльності, виявлення недоліків і внесення пропозицій щодо їх усунення. Він гарантує дотримання законності, ефективне використання ресурсів і досягнення поставлених цілей. У процесі контролю також реалізується підзвітність органів публічної адміністрації перед суспільством і державою [15].

Таким чином, управлінська діяльність публічної адміністрації виступає як комплексна багаторівнева функція, що забезпечує зв'язок між державними політиками та їх практичною реалізацією, сприяючи стабільності, розвитку і демократичності державного управління.

До ключових проявів управлінської діяльності належать [6]:

- розробка та реалізація державних програм і стратегій;
- ухвалення розпорядчих актів (наказів, постанов, розпоряджень);
- прийняття організаційних та кадрових рішень;
- контроль за дотриманням нормативно-правових актів у підпорядкованих установах;
- аналіз ефективності управлінських рішень.

Цей вид діяльності охоплює практично всі рівні влади — від центрального до місцевого — що забезпечує комплексний і узгоджений підхід до управління суспільними процесами. На центральному рівні управлінська діяльність спрямована на формування загальнодержавної політики, розробку нормативно-правової бази, координацію міжгалузевих програм і стратегічне планування. Водночас, на регіональному та місцевому рівнях вона полягає у практичній реалізації цих політик з урахуванням специфіки територій, потреб місцевих громад та особливостей соціально-економічного розвитку [16].

Забезпечення стабільного функціонування системи публічного управління можливе лише за умови ефективної взаємодії та співпраці між різними ланками влади, чіткої регламентації їхніх повноважень і відповідальності. Управлінська діяльність на всіх рівнях сприяє гармонійному поєднанню державних інтересів із інтересами громадян, підвищенню прозорості та підзвітності органів влади [7].

Крім того, охоплення всіх рівнів влади дозволяє оперативно реагувати на виклики та проблеми, що виникають у суспільстві, здійснювати адаптацію державних програм до конкретних місцевих умов, а також залучати громадян до процесів прийняття рішень. Такий багаторівневий підхід сприяє більш

ефективному використанню ресурсів, розвитку демократичних інститутів і зміцненню правової держави.

Таким чином, управлінська діяльність, що поширюється на всі рівні влади, виступає фундаментом для забезпечення сталого розвитку, соціальної справедливості та підвищення якості життя населення в інтересах всього суспільства.

3.2. Надання адміністративних послуг

Надання адміністративних послуг є одним із найважливіших напрямів діяльності публічної адміністрації, оскільки саме через ці послуги реалізуються конституційні права і законні інтереси громадян, підприємств та інших суб'єктів господарювання. Ця діяльність полягає у здійсненні різноманітних процедур, які дозволяють громадянам отримувати необхідні дозволи, ліцензії, свідоцтва, реєстраційні документи, консультації та інші форми адміністративного обслуговування, що забезпечують їхню участь у суспільному житті і здійснення підприємницької діяльності [17].

Ефективне надання адміністративних послуг сприяє підвищенню рівня довіри громадян до органів влади, забезпечує прозорість і відкритість державного управління, а також зменшує корупційні ризики за рахунок стандартизації та автоматизації процедур. Важливо, що ці послуги мають бути доступними, якісними, своєчасними і надаватися на рівних умовах усім суб'єктам без дискримінації.

У сучасних умовах важливою складовою цього напрямку є впровадження електронного урядування (e-government), яке дозволяє значно спростити та прискорити процес отримання адміністративних послуг, забезпечити їхню доступність навіть у віддалених регіонах, а також підвищити ефективність взаємодії між громадянами і державою [8].

Таким чином, надання адміністративних послуг є безпосереднім виявом публічної адміністрації у житті суспільства, що забезпечує реалізацію прав і свобод громадян, стимулює розвиток бізнесу і сприяє формуванню прозорої, відкритої та ефективною системи державного управління.

Адміністративна послуга — це результат здійснення владних повноважень суб'єктом публічної адміністрації на звернення фізичної чи юридичної особи з метою отримання певного юридично значущого результату (наприклад, реєстрація, дозвіл, довідка тощо) [18].

В Україні надання таких послуг регулюється Законом України «Про адміністративні послуги» (2012 р.) та здійснюється переважно через Центри надання адміністративних послуг (ЦНАП).

Типові приклади послуг:

- оформлення паспорта громадянина України;
- реєстрація місця проживання;
- видача дозволів на будівництво;
- державна реєстрація юридичних осіб та ФОП;
- послуги у сфері соціального захисту [9].

У контексті цифровізації публічної адміністрації все більшого значення набувають електронні адміністративні послуги, які надаються через спеціалізовані цифрові платформи, такі як державний портал «Дія», сервіс «єМалятко» та інші електронні ресурси. Ці інноваційні рішення значно трансформують традиційний формат взаємодії громадян із органами влади, роблячи її більш зручною, оперативною і доступною незалежно від місця проживання або зайнятості користувачів.

Впровадження електронних послуг суттєво сприяє зменшенню бюрократії, оскільки автоматизує більшість процедур, мінімізує необхідність особистого відвідування установ, знижує ризики корупційних проявів та зменшує кількість паперової документації. Це не лише економить час громадян і підприємців, але й підвищує ефективність роботи

адміністративних органів, дозволяючи їм зосередитись на більш складних управлінських завданнях [19].

Крім того, цифрові сервіси значно підвищують рівень прозорості та відкритості публічної адміністрації, оскільки надають користувачам можливість в будь-який час відстежувати статус своїх звернень, отримувати актуальну інформацію про послуги, а також надсилати запити і звернення онлайн. Це створює додаткові механізми контролю за діяльністю органів влади і підвищує довіру суспільства до державних інституцій.

Важливою перевагою є і те, що електронні послуги сприяють інтеграції різних адміністративних систем і баз даних, що забезпечує комплексний підхід до надання послуг і більш якісне обслуговування громадян. Крім того, цифровізація розширює можливості для участі громадськості в процесах державного управління, що є важливим елементом демократичного розвитку [10].

Отже, впровадження електронних адміністративних послуг через такі платформи, як «Дія» та «єМалятко», є ключовим чинником модернізації публічної адміністрації в Україні, спрямованим на підвищення ефективності, доступності та прозорості державного управління в цифрову епоху.

3.3. Наглядно-контрольна діяльність

Публічна адміністрація відіграє ключову роль у забезпеченні дотримання законодавства, правил, стандартів та інших нормативних актів, що регулюють діяльність різних суб'єктів суспільних відносин. Контрольна функція є невід'ємною складовою системи публічного управління і спрямована на гарантування законності, ефективності, безпеки та стабільності у суспільстві [20].

Ця діяльність може здійснюватися у двох основних формах: внутрішній та зовнішній контроль. Внутрішній контроль передбачає нагляд і моніторинг діяльності підлеглих органів влади, структурних підрозділів та посадових осіб у межах одного адміністративного апарату. Він спрямований на забезпечення дотримання встановлених правил, стандартів службової етики, виконання посадових обов'язків та раціонального використання ресурсів. Внутрішній контроль допомагає запобігти зловживанням, службовим порушенням і підвищити якість роботи адміністративних структур [3].

Зовнішній контроль полягає в нагляді за діяльністю підприємств, установ, організацій та громадян у різних сферах, що перебувають під юрисдикцією відповідних органів влади. Він включає перевірки, аудит, інспекції, аналіз звітності та інші заходи, спрямовані на виявлення порушень, забезпечення їх усунення та притягнення винних до відповідальності. Зовнішній контроль є важливим механізмом захисту публічних інтересів, охорони прав громадян, забезпечення економічної безпеки та соціальної справедливості.

Ефективне здійснення контрольної функції сприяє підвищенню рівня дисципліни, прозорості і підзвітності в діяльності органів публічної адміністрації, створює умови для своєчасного реагування на правопорушення та покращує якість державного управління в цілому. Водночас контрольна діяльність повинна проводитися з дотриманням принципів законності, об'єктивності, неупередженості та поваги до прав і свобод суб'єктів контролю [9].

Таким чином, контрольна функція публічної адміністрації виступає важливим інструментом забезпечення ефективності, відповідальності та законності у публічному управлінні, сприяючи формуванню правової держави і демократичного суспільства.

Види наглядово-контрольної діяльності:

- державний фінансовий контроль (Державна аудиторська служба, Рахункова палата);

- інспекційна діяльність (екологічна, будівельна, санітарна, пожежна);
- антикорупційний контроль (НАЗК, НАБУ);
- адміністративний нагляд за дотриманням публічного порядку (Національна поліція, Держпродспоживслужба) [11].

Контрольна функція забезпечує прозорість, законність та відповідальність у діяльності публічної адміністрації, що є основою її легітимності.

3.4. Взаємодія публічної адміністрації з громадянським суспільством

Сучасна публічна адміністрація суттєво виходить за межі традиційної вертикальної владної діяльності, яка зосереджується виключно на розпорядчих функціях і реалізації державної політики через органи виконавчої влади. Важливим та все більш вагомим напрямом її розвитку стає активна участь громадськості у процесах вироблення та реалізації політичних рішень, контролю за діяльністю органів влади, а також у формуванні суспільного запиту та пріоритетів державної політики [5].

Залучення громадян до публічного управління здійснюється через різноманітні форми та механізми, такі як громадські консультації, слухання, опитування, участь у роботі дорадчих органів, створення ініціативних груп та неурядових організацій, а також через інструменти електронного урядування. Ця взаємодія сприяє підвищенню прозорості і підзвітності влади, забезпеченню врахування інтересів і потреб різних соціальних груп, формуванню більш збалансованих і соціально відповідальних управлінських рішень.

Крім того, активна участь громадськості допомагає запобігати корупції та зловживанням владою, посилює контроль над використанням публічних ресурсів і забезпечує демократичний контроль над виконавчою владою. Вона

також сприяє розвитку громадянського суспільства, зміцненню прав і свобод людини, а отже, є ключовим елементом сталого розвитку демократичної держави [2].

Таким чином, сучасна публічна адміністрація перестає бути закритою бюрократичною системою і стає відкритою, інтерактивною платформою для діалогу між владою і суспільством, де громадяни не лише отримують послуги, але й активно впливають на формування і реалізацію публічної політики.

Форми такої взаємодії:

- громадські слухання, обговорення проєктів нормативно-правових актів;
- електронні петиції, опитування, платформи для зворотного зв'язку;
- громадські ради при органах влади;
- публічні консультації, діалогові майданчики [16].

Роль громадськості в адмініструванні державних процесів особливо зросла в умовах сучасної децентралізації, яка є однією з ключових реформ в Україні, спрямованою на передачу значних повноважень, ресурсів і відповідальності від центральних органів влади до місцевих громад. Цей процес створює нові можливості для активної участі громадян у прийнятті рішень, що безпосередньо впливають на їхнє життя, розвиток інфраструктури, соціальні послуги, екологію та інші важливі сфери.

У рамках децентралізації громади отримують повноваження управляти бюджетними коштами, розробляти і реалізовувати місцеві програми, контролювати діяльність виконавчих органів влади на своєму рівні. Це вимагає від громадян більшої поінформованості, активної громадянської позиції та здатності до співпраці з органами місцевого самоврядування [9].

Відтак, роль громадськості розширюється від традиційної пасивної позиції до активного партнера і співтворця публічної політики на місцях. Через громадські ради, ініціативні групи, місцеві форуми, публічні слухання та інші форми участі, жителі мають можливість впливати на пріоритети

розвитку своїх територій, контролювати ефективність використання ресурсів та дотримання принципів прозорості і підзвітності місцевої влади.

Також, посилення ролі громадськості у децентралізації сприяє формуванню більш відповідального і відкритого управління, стимулює розвиток громадянського суспільства і підвищує рівень довіри між населенням і органами влади. Це, у свою чергу, створює сприятливі умови для сталого соціально-економічного розвитку регіонів і підвищення якості життя мешканців [14].

Таким чином, децентралізація не лише змінює структуру публічної адміністрації, а й трансформує роль громадськості, роблячи її невід'ємним і активним учасником державного управління на місцевому рівні.

РОЗДІЛ 4

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В УКРАЇНІ

4.1. Основні виклики та недоліки сучасної системи публічної адміністрації

Незважаючи на активні реформи та модернізацію, система публічної адміністрації в Україні стикається з низкою суттєвих проблем, які суттєво обмежують її ефективність, здатність забезпечувати якісне надання публічних послуг та задовольняти зростаючі потреби громадян. Серед головних викликів варто відзначити недостатній рівень професіоналізму та компетентності кадрів, що пов'язано з нерівномірним розвитком системи державної служби, слабким кадровим забезпеченням та недостатньою мотивацією державних службовців до ефективної діяльності [2].

Крім того, поширеною проблемою залишається корупція, яка підриває довіру до органів влади, сприяє нераціональному використанню бюджетних коштів і створює несприятливий клімат для розвитку громадянського суспільства. Адміністративні процедури часто залишаються надмірно бюрократизованими та складними, що ускладнює доступ громадян і бізнесу до послуг, збільшує час і ресурси, необхідні для їх отримання.

Також існують проблеми з недостатнім фінансуванням публічної адміністрації, що впливає на якість інфраструктури, матеріально-технічне забезпечення та розвиток інформаційних систем. Недостатня інтеграція та координація між різними рівнями та структурами управління призводить до дублювання функцій, неефективного розподілу ресурсів і ускладнює впровадження реформ [13].

Правове регулювання, незважаючи на численні зміни, залишається фрагментованим і не завжди відповідає сучасним викликам, що ускладнює реалізацію принципів законності, прозорості та підзвітності. Відсутність

системного підходу до оцінки результативності діяльності органів публічної адміністрації гальмує впровадження інновацій і підвищення якості управління.

Таким чином, для подолання цих проблем необхідно продовжувати системні реформи, спрямовані на підвищення професіоналізму держслужбовців, запровадження ефективних антикорупційних механізмів, спрощення адміністративних процедур, покращення фінансового забезпечення, а також посилення координації між органами влади на різних рівнях. Лише за таких умов можливо створити сучасну, відкриту та ефективну систему публічної адміністрації, яка повноцінно відповідатиме потребам громадян і вимогам демократичного суспільства [3].

Серед ключових проблем можна виділити:

- Низький рівень інституційної спроможності органів публічної влади, особливо на місцевому рівні: нестача кадрів, брак матеріально-технічного забезпечення, недосконале управління фінансами;
- Фрагментарність нормативно-правової бази, наявність суперечностей між законами, що ускладнює правозастосування;
- Недостатня прозорість і публічність діяльності адміністративних органів, що породжує недовіру громадян;
- Залишкове мислення в бюрократичному стилі, слабка орієнтація на результат та сервіс;
- Корупційні ризики в державному управлінні та при наданні адміністративних послуг;
- Відсутність належної системи підвищення кваліфікації держслужбовців, що гальмує якісну реалізацію функцій адміністрації;
- Недостатня цифровізація управлінських процесів та обмежений доступ громадян до електронних послуг у сільській місцевості [14].

4.2. Європейський досвід реформування публічної адміністрації

Європейські країни, такі як Німеччина, Франція, Польща, Литва та інші, мають добре розвинені і системно впроваджені моделі публічної адміністрації, які базуються на фундаментальних принципах, що забезпечують ефективність, законність та демократичність державного управління. Основою цих моделей є принципи добросовісного управління, які вимагають від державних службовців діяти відповідально, прозоро та з урахуванням інтересів усіх громадян [8].

Принцип субсидіарності, який є одним із ключових у європейському публічному управлінні, передбачає, що рішення слід приймати на найнижчому можливому рівні, найближчому до громадян, що дозволяє підвищити адаптивність і ефективність адміністративних процесів. Це сприяє децентралізації влади, розвитку місцевого самоврядування і активній участі громадян у прийнятті рішень.

Важливою складовою є дотримання прав людини у всіх аспектах діяльності публічної адміністрації, що гарантує захист основних свобод і забезпечення рівності, недискримінації та доступу до адміністративних послуг. Такий підхід підсилює довіру населення до органів влади і зміцнює легітимність державних інститутів [15].

Служіння суспільству як головна місія публічної адміністрації визначає орієнтацію на інтереси громадян, високу якість та доступність публічних послуг, а також прагнення забезпечити соціальну справедливість і сталий розвиток. Це відображається у професіоналізмі державних службовців, які мають високий рівень компетентності, етики та постійного професійного розвитку.

Крім того, європейські країни активно впроваджують сучасні технології, інноваційні управлінські практики та механізми участі громадськості, що сприяє підвищенню ефективності, прозорості і підзвітності публічної

адміністрації. Вони також приділяють значну увагу антикорупційним заходам, системі контролю і оцінці результатів діяльності.

Таким чином, досвід європейських держав у сфері публічного управління є цінним орієнтиром для реформування публічної адміністрації в Україні, спрямованим на створення сучасної, відкритої, ефективної і справедливої системи управління, що відповідає вимогам демократичного суспільства і європейських стандартів [5].

Загальні риси європейської моделі:

- високий рівень автономії органів місцевого самоврядування;
- уніфікована процедура надання адміністративних послуг;
- постійне оновлення компетенцій держслужбовців;
- цифровізація адміністративних процедур;
- наявність кодексу етики та поведінки службовців;
- пріоритет прав людини над адміністративною доцільністю.

Україна поступово і системно адаптує найкращі практики публічного управління, запозичені з європейських моделей, через низку стратегічних ініціатив і реформ, що мають на меті модернізацію державного апарату та підвищення його ефективності. Одним із ключових документів у цьому процесі є Стратегія реформування державного управління на період 2016–2025 років, яка визначає основні напрями трансформації публічної адміністрації, зокрема підвищення професійного рівня державних службовців, впровадження принципів прозорості, підзвітності та орієнтації на громадянина [1].

Паралельно реалізується програма цифрової трансформації, спрямована на широке впровадження електронних послуг, автоматизацію адміністративних процесів і розвиток інформаційних систем, що істотно спрощує взаємодію громадян та бізнесу з органами влади, підвищує доступність послуг та зменшує корупційні ризики.

Водночас триває удосконалення системи державної служби, яка має стати більш професійною, незалежною та мотивованою, з чітко визначеними

стандартами етики, конкурсними процедурами відбору та ефективною системою оцінки результатів діяльності. Це дозволить забезпечити належний кадровий потенціал для реалізації сучасних управлінських підходів.

Особливу роль у цьому контексті відіграє децентралізація, яка сприяє передачі значних повноважень і ресурсів на місцевий рівень, посилює роль громадян у прийнятті рішень і підвищує відповідальність органів місцевого самоврядування. Децентралізація створює умови для більш гнучкого та ефективного управління, орієнтованого на конкретні потреби громад [11].

Таким чином, ці комплексні заходи сприяють поступовому формуванню в Україні сучасної системи публічної адміністрації, яка відповідає європейським стандартам, забезпечує належне публічне управління та сприяє сталому розвитку державності і демократичного суспільства.

4.3. Напрями вдосконалення публічного адміністрування в Україні

Для забезпечення дієвої публічної адміністрації в Україні необхідно реалізовувати комплексні заходи в таких напрямках:

- Завершення реформи децентралізації, із чітким розмежуванням повноважень між центром та громадами, бюджетною самостійністю та розширенням адміністративних спроможностей на місцях;
- Удосконалення законодавства, зокрема прийняття Закону «Про публічну адміністрацію», який би системно врегулював правові засади функціонування цієї сфери;
- Поглиблення цифровізації послуг (e-government, e-democracy, автоматизація процесів, безпаперове діловодство);
- Посилення прозорості та підзвітності органів влади, обов'язкове публічне звітування, відкритість бюджетів, розширення механізмів участі громадян;

- Підвищення професійного рівня держслужбовців, зокрема шляхом запровадження системної підготовки, оцінювання, мотиваційних програм та етичних стандартів;
- Формування клієнтоорієнтованої моделі публічного управління, де головною метою буде якість обслуговування громадян, а не формальне виконання функцій [17].

Упровадження цих заходів дозволить створити сучасну, адаптивну та ефективну систему публічної адміністрації, яка здатна оперативно і результативно реагувати на складні виклики сучасності — від соціально-економічних трансформацій і технологічних інновацій до змін у політичному та міжнародному середовищі. Така адміністрація буде спроможною забезпечувати високий рівень публічного управління, ґрунтованого на принципах прозорості, підзвітності, законності та участі громадян у процесах прийняття рішень.

Завдяки модернізації та впровадженню європейських стандартів, публічна адміністрація зможе більш ефективно координувати діяльність різних рівнів влади, оптимізувати використання ресурсів та покращити якість надання адміністративних послуг. Це сприятиме формуванню довіри між владою і суспільством, створюватиме умови для розвитку громадянського суспільства та підвищення соціальної згуртованості [3].

Крім того, розвиток професійного потенціалу державних службовців, інтеграція інноваційних технологій і цифрових сервісів сприятиме підвищенню оперативності та зручності взаємодії громадян з органами влади, зменшенню бюрократичних бар'єрів і корупційних ризиків. Все це стане важливим чинником сталого розвитку української державності, підвищення її конкурентоспроможності на міжнародній арені та забезпечення благополуччя населення.

Таким чином, впровадження зазначених заходів не лише зміцнить систему публічної адміністрації, а й стане запорукою формування відкритої, демократичної та ефективної держави, яка здатна гідно відповідати на виклики

сучасного світу і забезпечувати стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання курсової роботи було досліджено сутність, структуру, функціональне наповнення та види діяльності публічної адміністрації як однієї з ключових складових сучасної системи публічного управління.

Проведений аналіз дозволяє зробити такі узагальнюючі висновки:

1. Публічна адміністрація є складним інституційним механізмом реалізації публічної влади, спрямованим на досягнення суспільного інтересу через організацію, регулювання та контроль у сфері державного управління, а також надання послуг громадянам. Вона охоплює як органи виконавчої влади, так і органи місцевого самоврядування, державні установи та посадових осіб, які діють на основі принципів законності, ефективності, відкритості й підзвітності.

2. Основними функціями публічної адміністрації є регуляторна, управлінська, контрольна, сервісна, соціальна та комунікативна. Їх реалізація здійснюється через конкретні види діяльності, серед яких центральне місце займають управління публічними процесами, надання адміністративних послуг, здійснення державного контролю та взаємодія з громадянським суспільством [5].

3. В Україні система публічної адміністрації продовжує формуватися в умовах децентралізації, адміністративної реформи та цифрової трансформації. Однак ця система стикається з низкою викликів: інституційною слабкістю, кадровим дефіцитом, фрагментарністю законодавства, недостатньою прозорістю, поширеністю корупційних ризиків.

4. Удосконалення публічної адміністрації потребує глибокої адаптації європейського досвіду: впровадження уніфікованих процедур, розвиток електронного врядування, підвищення рівня публічної участі, запровадження сервісного підходу до громадян.

5. Перспективними напрямками розвитку є завершення децентралізації, удосконалення законодавчої бази, цифровізація послуг, професіоналізація державної служби, формування клієнтоорієнтованої моделі управління та розширення можливостей участі громадян у процесах прийняття рішень [19].

Таким чином, публічна адміністрація в Україні перебуває в активному процесі трансформації, яка має забезпечити її ефективність, відкритість та здатність оперативно відповідати на потреби суспільства. Успішна реалізація реформ у цій сфері є запорукою демократизації влади та підвищення якості життя громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрійко О. Ф. Публічна адміністрація: організаційно-правові засади. — К.: НАДУ, 2016. — 256 с.
2. Біла книга з питань державного управління / Центр адаптації державної служби до стандартів ЄС. — К.: НАДС, 2019. — 120 с.
3. Демчук О. І. Теорія публічного управління: навч. посіб. — Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2018. — 270 с.
4. Донець Л. І. Теорія та практика публічного адміністрування. — К.: Центр учбової літератури, 2017. — 392 с.
5. Європейська хартія місцевого самоврядування (ратифікована Україною 15.07.1997 р.)
6. Закон України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI.
7. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII.
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР.
9. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI.
10. Конституція України: Закон від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. — Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
11. Кравченко В. В. Теорія державного управління: навч. посіб. — К.: НАДУ, 2015. — 250 с.
12. Materials of the SIGMA Programme: Principles of Public Administration. OECD/EU, 2017.
13. Надольний І. Публічна адміністрація: сутність, структура, розвиток. — Харків: Право, 2021. — 224 с.
14. Публічне адміністрування: зарубіжний досвід та українські реалії / За ред. О. Ю. Оболенського. — К.: НАДУ, 2018. — 336 с.

15. Рижкова Н. П. Електронне урядування в системі публічної адміністрації. — К.: НАДУ, 2020. — 210 с.
16. Сайт Міністерства цифрової трансформації України — <https://thedigital.gov.ua/>
17. Стратегія реформування державного управління України на 2016–2025 роки: розпорядження КМУ від 24 червня 2016 р. № 474-р.
18. Чекмарьов А. А. Публічна влада і управління: європейські підходи. — Дніпро: Грані, 2019. — 200 с.
19. Ващенко К. Публічне управління та адміністрування: навч. посіб. — К.: Ліра-К, 2020. — 328 с.
20. Гуржій А. М. Електронне урядування: навч. посіб. — К.: НАДУ, 2017. — 248 с.

ДОДАТКИ

Структурна схема публічної адміністрації України

Верховна Рада – вища законодавча влада.

Кабінет Міністрів – найвищий орган виконавчої влади.

Міністерства, служби, агентства – реалізують політику в окремих сферах.

Обласні та районні державні адміністрації – регіональні органи виконавчої влади.

Органи місцевого самоврядування – міські, сільські ради, виконавчі комітети.

Перелік основних функцій публічної адміністрації

Функція	Опис
Регуляторна	Формування і впровадження нормативних актів, правил
Адміністративна	Організація виконання законів та управлінських процесів
Контрольна	Перевірка дотримання законодавства, аудит
Соціальна	Надання соціальних послуг, захист прав громадян
Комунікативна	Взаємодія з громадськістю, прийом звернень
Сервісна	Надання адміністративних послуг, підтримка користувачів

Приклад типового адміністративного процесу
(надання адміністративної послуги)

Етап процесу	Опис дії
1. Звернення	Громадянин подає заявку на отримання послуги
2. Реєстрація звернення	Фіксація заяви у реєстрі ЦНАП
3. Розгляд документів	Перевірка правильності та повноти документів
4. Прийняття рішення	Видача дозволу або відмова у встановлений строк
5. Видача результату	Передача результату заявнику (довідка, дозвіл)
6. Оскарження	Можливість подання апеляції або скарги

Зразок анкети для оцінки якості адміністративних послуг

Анкета для оцінки якості обслуговування в ЦНАП

1. Наскільки ви задоволені швидкістю обслуговування?
 - Дуже задоволений
 - Задоволений
 - Нейтрально
 - Незадоволений
 - Дуже незадоволений
2. Чи було працівниками надано повну і зрозумілу інформацію?
 - Так
 - Частково
 - Ні
3. Оцініть ввічливість і професіоналізм співробітників:
 - Відмінно
 - Добре
 - Задовільно
 - Погано
 - Дуже погано
4. Чи зручно вам було отримати послугу (час роботи, місцезнаходження)?
 - Так
 - Ні
5. Ваші пропозиції щодо покращення роботи ЦНАП:

Основні нормативно-правові акти, що регулюють публічну
адміністрацію в Україні

Назва акта	Номер та дата прийняття	Короткий опис
Конституція України	28 червня 1996 р. № 254к/96	Основний закон України
Закон України «Про державну службу»	10 грудня 2015 р. № 889-VIII	Регулює статус та діяльність держслужбовців
Закон України «Про адміністративні послуги»	6 вересня 2012 р. № 5203-VI	Визначає порядок надання адміністративних послуг
Закон України «Про місцеве самоврядування»	21 травня 1997 р. № 280/97-ВР	Регулює повноваження органів місцевого самоврядування
Закон України «Про центральні органи влади»	17 березня 2011 р. № 3166-VI	Визначає структуру та функції ЦОВВ

Основні проблеми публічної адміністрації (за результатами аналізу)

Проблема	Вплив на ефективність адміністрації
Недостатній рівень професіоналізму	Зниження якості управлінських рішень
Низький рівень прозорості	Втрата довіри громадян
Корупція	Підрив законності та справедливості
Фрагментарність законодавства	Ускладнення правозастосування
Недостатня цифровізація	Відставання від світових стандартів
Обмежені ресурси (кадрові, фінансові)	Неможливість впроваджувати сучасні технології